

A BANYAYA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 12 K. || Félévre 6 K
Negyedévre 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Molnár-utca 33. II. emelet.
TELEFON 108—00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Miért nem fejlődik bányászatunk?

Aki a gyakorlatban elfogultság nélkül figyeli meg közgazdaságunk egyes ágainak fejlődését, az iparban, de különösen a bányászatban csakhamar meg kell látnia azt a nagy kárt, melyet egyes, többnyire minden kritika nélkül, akárhányszor azonban szándékosan s nem önzetlenül hangoztatott jelszavak okoznak ennek a fejlődésnek.

Efféle jelszavak közé tartozik az, hogy bányászatunk azért nem fejlődhetik, mert tőkében szegény ország vagyunk s hiányzik nálunk a kedv a vállalkozásra; mintha bizony Délafrika, Alaska, Mandzsuria s az ezekhez hasonló exotikus országok, melyekben ez idő szerint olyan bányászat folyik, hogy a világ összes nagy tőzsdéit lészban tudják tartani az onnan érkező hírek, olyan nagyon dúskálnának a tőkében és a vállalkozókban.

De ilyen messzire sem szükséges mennünk, ha ennek a jelszónak üres voltát akarjuk megbizonyítani. Elég rámutatni arra az elég nagy számú hatalmas bányavállalatra, melyek nálunk virágzásra jutottak, holott többnyire a külföldről kellett a befektetésekhez szükséges tőkét megszerezniök.

A nélkül, hogy ezt a kérdést közelebbről vizsgálánk, már ezek alapján is általánosságban megállapíthatjuk, hogy a művelésre érdemes ásványtelepek kiaknázására nem is valami nagyon nehéz a tőkét megszerezni.

A vállalkozásra való kedv hiánya nézetünk szerint már komolyabb nehézségnek tekintendő, mert arra csakugyan hiába fogunk várni, hogy a külföldi vállalkozói keressék fel számunkra a művelésre érdemes ásványtelepeket s kockáztassák a kutatásra és feltárássra szükséges költséget. Ez a feladat már csak azért sem hárulhat másokra, mert hasznát is csak akkor láthatjuk, ha magunk oldjuk meg.

Első részét, — a kutatást, — mely a geológus és bányász dolga, még ellátjuk magunk is valahogy, de már a folytatására, a pontosabb kutatásokra és

föltárásokra, főleg pedig ezek költségeinek előteremtésére, legritkább esetben nálunk akad vállalkozó.

Fennálló bányavállalataink, melyek kellő szakértelemmel és megfelelő tőkével is rendelkeznek, ritkán szorulnak új telepekre s ha mégis érdeklődnek irántuk, még ritkábban fogják azért tenni, hogy új bányavállalatokat egyhámar életre keltsenek.

Más üzletemberek, vagy éppen pénzüntézetek pedig tájékozatlanul állnak efféle vállalkozásokkal szemben s miután még csak hozzávetőleg sem számíthatják ki, hogy mit kockáztatnak s mit várhatnak kedvező eredmény esetén, sokkal jobban tartanak az előttük teljesen ismeretlen veszedelemtől, mint amennyire egyáltalában okuk lehetne és azért azután feltétlenül elutasítólag viselkednek minden a bányászattal kapcsolatos tervvel szemben.

Innen van azután, hogy bányászati vállalatokkal csak olyan elemek foglalkoznak, amelyeknek fáradozásán nem lehet köszönet.

Időnkint, amikor az üzleti élet pang s egy sereg ügynöknek semmi dolga sem akad, mindegyikük megtömi a zsebeit holmi kibuvásokból származó minta-darabokkal és u. n. opciókkal s amíg a cipője és álla fel nem kopik, vagy pedig a konjunktúra meg nem javul, ezekhez fűződő fantasztikus álmokból táplálkozik. Letört nagyurak, akiknek már nem telik házardjátékra, szintén előszeretettel üzik a huszonegyezésnek ezt a módját.

Mindebből azonban a hazai bányászatnak nemcsak, hogy haszna nincs, hanem ellenkezőleg, éppen ezek okozták, hogy elég egyes külföldi tőzsdéken horvátországi szeneinket, másokon pedig erdélyi aranybányáinkat említeni s mindenki menekül a közelből, nehogy annak a látszata érje, hogy efféle lázálomkba vetette utolsó reményeit.

Ha tehát azt akarjuk, hogy a bányászatba több élet kerüljön, hogy komoly, reális üzletemberek foglalkozzanak vele, akiknek az efféle vállalkozás nem ugrás a sötétbe, mindeneke előtt azon kell lenniük, hogy a bányászatra vonatkozó ismeretek népszerűsítsenek és terjesztessenek, mert csak

kellő szakértelemmel jöhet meg a kedvük arra, hogy ily vállalkozással foglalkozzanak.

De más szempontból is kívánatos volna a kereskedelmi és ipari világ bányászati ismereteinek növelése. A meglévő bányavállalatokat számos kíséreltetéstől, sőt kudarctól óvna meg, ha nem szoros szakbeli tisztviselőik már megfelelő szakismeretekkel rendelkeznének, amikor hivatalukat elfoglalják, ha az ügyvitelt, a könyvelést, számvitelt és ellenőrzést nem hosszú esztendőik tapasztalatai alapján kellene a bányauzlet természetéhez alkalmazniok, hanem már a kereskedelmi főiskolákon foglalkoznának ezek elméletével.

Külföldön, ahol e tekintetben korántsem állanak a fejlődésnek oly kezdetleges fokán, mint mi, már régóta rendszeresen tanítják a kereskedelmi főiskolákon azokat a bányászati ismereteket, melyek kereskedőkre, tisztviselőkre, vállalkozókra és tőkepénzesekre nézve fontosak lehetnek és a mult évben Ausztriában, az a ussigi kereskedelmi akadémián nyilott meg ilyen kurzus, melynek már az első félévben 72 hallgatója volt.

Most, amikor nálunk a külön szakismeretek hiányát erősebben kezdik érezni, amit bizonyít az a mozgalom, hogy a textiliparral foglalkozók részére külön szaktanfolyamot szerveznek, — célszerűnek látszik egyrészt a bányászat szempontjából is rámutatni ily kurzusok szükséges voltára, másrészt pedig futólag vázolni a fentemlített a ussigi kurzus tervezetét is.

Az első kurzus, amely mult év február havában nyilott meg, feloleli a legfontosabb és hasznosítható ásványok településeit, ezek fajait és különféle megzavarásait, a kutatást és furást, továbbá a termelés munkálatait, valamint az ezeknél szokásos szakmányokat. Kiterjeszkedik a rendszeres bányauzem és a gyakoribb fejtési módok ismertetésére, a bányák fentartásának munkáira, a szállítás különféle módjaira, a a vizemelés és légvezetés rendszereire, a bányamivelést veszélyeztető elemi csapásokra s a bányajog alapelemeire. A bányajoggal kapcsolatban adják elő a bányászat közgazdasági vonatkozásait is.

A második tanfolyamban már részletesebb geologiai ismeretek előadását, egy külön kurzusban pedig a bányászati könyvelés rendszeres, gyakorlatokkal kapcsolatos tanítását tervezik, mely utóbbi a bányatársulatok és a bányatárspengztárak számvitelét is feloleli.

Meg kell említenünk még azt is, hogy a tanfolyam látogatásáról annak minden hallgatója kaphat bizonyítványt, azok pedig, akik középiskolát vagy valamely szakiskolát végeztek, kérelmükre záróvizsgálatra bocsájthatók s annak eredményéről bizonyítványt nyernek.

Ha van a világon ország, melynek a bányászati ismeretek valamely alkalmas módon való ter-

jesztésére szüksége van, az első sorban Magyarország, mely csakis akkor várhatja a közgazdaság ezen ágának nagyobb föllendülését, ha az üzleti körök nem fognak azzal teljesen idegenül szemben állni. Ezért volna kívánatos, ha nálunk is mielőbb nyitnának ily szaktanfolyamot s nem ajánlhatjuk eléggé az illetékes köröknek, hogy ezzel az eszmével kissé foglalkozzanak, mert meg vagyunk győződve, hogy azonnal rájönnek majd nagy gyakorlati jelentőségére. Ez okból elevenítjük fel ismét ezt a kérdést.

Dräger mentőkészülékek.

Azon kiváló sikeres eredmények, amelyek utolsó időkben bányakatasztrófák alkalmával a Drägerwerk-féle mentőkészülékekkel elértettek, mindinkább ezen mentőkészülékekre terelik a figyelmet. A legelőkelőbb és legilletékesebb szakörök és hatóságok, mint pl. az Egyesült-Államok Belügyi Hivatala (Ministerium) is, a legnagyobb elismeréssel szólnak e mentőkészülékekről és az általános nagy érdeknek szolgálunk, a midőn a következőkben e bizonyítványokat közöljük.

Az Egyesült-Államok Belügyi Hivatala (Ministerium.)
Geologiai Főfelügyelet.

The Draeger Oxygen Apparaten Co. Pittsburgh Pa

Főfelügyeleti hivatalunk tisztjéhez, J. N. Paul urhoz március 29-én intézett levelére, melyben kérdezősködi a Cherry-bányatüznél használt bányamentőkészülék típusa felől, a következőkben válaszolunk:

A Cherry-bánya tüznél használt mentőkészülék a Draeger-Oxygen készülék volt, melyet főfelügyeleti hivatalunk mérnökei alkalmaztak. Ezzel a készülékkel végeztetett a főtárna és a szeleltárnák előzetes keresztvizsgálása, ami lehetővé tette a tűz kiterjedésének és a bánya állapotának megállapítását. Ezzel a készülékkel volt elérhető az, hogy a tárnába leszállhattak, ott tájékozódhattak, bejuthattak az egyes tárnákba, leküzdhatték a tüzet és megmenthettek nyolc nappal a tűz kitörése után husz emberéletet.

Csak ez a készülék tette lehetővé azt, hogy legalább ez a husz emberélet meg volt menthető.

Geo. Otis Smitt, Director.

Donkin urhoz, a Nova Scotia tartomány főbányabiztosához intézett levelében Thomas Blackwood, a Pictou kerület kirendelt bányabiztososa a következőket írja:

Az Albionbányákban október 16-án kiütött tűz a Draeger-mentő-készülék nélkül sohasem lett volna eloltható. Az Albion-bányákat bíró Acadie Coal Company vezérigazgatója, Mr. Coll elhatározta, hogy azonnal rendel négy felszerelést és most a Dominion Coal Company egy embere kioktatja az ő bányászait a készülék használatára.

A „*Deutsch Luxemburgische Bergwerks- und Hütten-Actiengesellschaft, Abteilung Friedrich Wilhelms-Hütte*“ Mülheim a. d. Ruhr, 1910. évi május hó 20-án kelt levele:

„Kivánságunknak eleget téve értesítjük, hogy mentőkészülékeik, bármikor is alkalmaztuk azokat, mindig kifogástalanul működtek. Különösen hivatkozhatnak egy gázrobbanásra, amelynél vasolvasztók gázai következ-

té ben 6 ember elalált; ez alkalommal az Önök mentőkészülékéből 4 darab volt használatban és azok teljesen kifogástalanul működtek.

A „Bergwerks-Actien-Gesellschaft Consolidation“ Gelsenkirchen, 1910. évi július hó 2-án kelt levele:

„Mentőkészülékükből 3 darabot kipróbáltunk. Embereket vagy tulajdon megmentésére, avagy a szerencsétlenség kiterjedésének elhárítására a mentőkészülékek nem szolgáltak, hanem igenis a mentőlegénységnek előnyösülését biztosabbá és bátrabbá tette.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Külföldi milliók — magyar bányák.

Nemcsak mi nyilatkoztunk skeptikusan a hírlapi közlemények szerint Magyarországon nagy misszióra hivatott The Danube Mining Concession Limited társaságról, de a »Frankfurter Zeitung« sem bánt igen szörmentén ezzel a társasággal, amidőn a hirdetési rovatában félhasábon közzétett alapítási prospektust folyó év július 24-én közgazdasági rovatában szóvá tette. Egy egész hónappal később, múlt hó 25-én, hosszú nyilatkozatot küldött az angol társaság a Frankfurter Zeitung-nak, melyben bőven kifejti, hogy:

az általa kitermelendő termékek szállítványozási viszonyai igen kedvezők, minthogy főterületét észak és kelet felé (!) a Duna határolja, mely folyam lehetővé teszi a produktumoknak úgy Németország, mint a Fekete-tenger kikötőin keresztül bárhová való szállítását. Tanácsadó bányamérnökeinek egyike ezelőtt a Caucasus Copper Company-nak volt a vezérigazgatója, másika a Rió-Tinto társaság ügyeit vezette eddig. Ezen szakértőknek jelentései egy későbbi időpontban közzé fognak tételni. Az eredeti engedélyesek és a társaság anyaszindikátusa teljesen maguk viselték az egész rizikót és nyilvános emissziótól mindaddig tartózkodni fog a társaság, amíg az expertek a kibocsátást nem fogják szakvéleményükkel indokolni.

Ehhez az utolsó mondathoz a Frankfurter Zeitung a következőket jegyzi meg: »Az ígért tartózkodást igen célirányosnak tartjuk, de nem tartjuk szükségtelennak rámutatni arra, hogy már hosszabb

ideje előttünk fekszik a társaságnak egy prospektusa, mely felszólítást tartalmaz 100.000 darab egyfontos rendes részvény jegyzésére, ami az összesen 240.000 angol fontot tevő alaptőkének igen jelentékeny része.«

A Frankfurter Zeitung gyilkos irónijához, mely múlt számunkban hangoztatott álláspontunkat fedi, nincs mit hozzáfűznünk.

Közlemények átvételét sajtóügyi felelősségre vonás terhe alatt csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

A dorogi bányamunkások bucsuja. A dorogi bányászok mint minden évben, úgy az idén is, szent István napján ünnepelték védszentjüket, szent Borbálát. Dél előtt 10 órakor Dorogon, úgy Csolnokon is istentisztelet volt, megelőzőleg magyar prédikáció, melyet Pehatsek Artur esperesplébános tartott és benne a híveket szent István példájának követésére hívta fel. Mire végével pedig az „Isten áldd meg a magyart“ énekelték nagy lelkesedéssel. A bányatelepeken délután táncmulatság és népnünpélyek voltak; este díjtékés és tűzijáték.

Uj főrend. A Hitelbank vezérigazgatói állását ma már olybá tekintik, mint amelyet elválaszthatlan a törvényhozói minőség, persze ennek államosított jellegével, a főrendiházi tagsággal. Igen jó forrásból értesülünk, hogy e díszes kitüntetésben nemsokára része lesz Ullmann Adolfnak is. Nem akarjuk dicshymuszok zengésével beharangozni e szándékolt királyi kitüntetést. Mi elegendőnek tartunk annyit megjegyezni, hogy soha utódnak oly nehéz szerepe nem volt, mint Ullman Adolfnak. Nekünk igen közelről volt szerencsénk ismerni nagynevű elődjét. Ugyis, mint legszélesebb perspektívájú pénzembert, akinek tág látóköre elsőnek mutatta meg a magyar pénzintézeteknek az új utat, t. i. a nem létező magyar ipar terrénját. Aki valószínű megteremtője volt a magyar iparnak. Ismertük és nagyon jól ismertük benne az embert, a melegsívű, egész embert, a bölcsészt, mint amilyenek azon kevesek előtt mutatkozott Kornfeld, akik szívében foglaltak helyet. Azon melegsívű igazi ember immár elköltözött és aki ma helyében ül, Ullman Adolf, legközelebb főrend lesz. Megérdemli-e? Ha azt mondjuk, hogy a Hitel-

Festékek

és

lakkok

(B 318/40)

■ megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása ■
Krayer E. és Társa, Budapest

festék-, kence- és lakkgyára

Főraktár és iroda:
 V., Váci-út 6. sz.
 „Krayer festékudvar.“

Ócsa és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. kir. államvasutak, állami gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállítója.

bank ügyvezetésében Kornfeld nyomában nem észlelnék már hiatust; azt hisszük, megmondtuk, hogy mint a Hitelbank vezérigazgatója, Ullmann betölti a helyét. Jobb utódot a Hitelbank se talált volna, mint akit Kornfeld a maga utódául kiszemelt.

A vajdahunyadi vasgyár — jeget gyárt és ez igen okos intézkedés és még okosabb és helyesebb, hogy jeget a közönségnek is szállít. Arról értesülünk ugyanis, hogy a vasgyárban létesített jégkészítőgép üzembe helyeztetvén, a termelt jégkészletből a város közönségét is részesíteni óhajtja. A jég 7 és fél kg. súlyu tömbökben árusítatik, s darabonként 15 fillér árban kaphatja a városi közönség.

Rimaszombat világit. Rövid kis hír: »Rimaszombat villanyvilágítást akar.« De vajjon mely vidéki város nem akar villanyvilágítást? Egy sincs ilyen város boldog Hunniában, ebben a nagypipáju, de kevés dohányu országban. Itt mindenki külsőségekre ad, de a benső tartalommal mit sem törődik. Ime! A vidéki városok közül legfőlebb Körnöcbánya s még egy-kettő van, ahol nem nyomorítja meg a szegény kispolgárt a súlyos pótdó. A magyar városok nagyobbik részében 50%-on felül van a pótdó. És vajjon mire költötték a rengeteg összegeket? Talán csatornázásra, vízvezetékre, mint amelyek elsőrangú higiénikus szükségletek? De-hogy!... Rimaszombat villanyval akár világitani. Van-e már ott csatorna? Van-e vízvezeték? Bizonyára nincs. De villanyvilágításnak kell lennie! Mentől előbb! És ha nem akad bolond vállalkozó, aki ott akarja hagyni a fogát, hát — házilag építi meg Rimaszombat bölcs kupaktanácsa. Persze, Rimaszombatban nincs egy pár olyan okos ember, mint pl. Siófokon akadt, ahol szintén erőnek erejével villanyvilágítást akart a kisvárosi agyalágyultság. Fürdőhelyen villanyvilágítást, ahol a csatornabűz az utcákon hömpölyög és ahol a balatonmenti, teljességgel ihatatlan kutvizet isszák. De ezt a tervet néhány ember, akinek helyén van az esze, elejtette — egy időre. A gömörmezei Athén azonban nem hagyja magát és közrebocsátja nemes példaadás okáért a következő hírcsékét: »Rimaszombat villanyvilágítása. Rimaszombat a közelmúltban elhatározta, hogy a várost villanyvilágítással látja el. A villanytelep felépítésére hirdetett árlejtés azonban nem felelt meg a várakozásnak, amennyiben a beérkezett ajánlatok nem voltak kedvezők, mivel a legolcsóbb ajánlat 75.000 korona volt. Így a város közgyűlése legutóbb elhatározta, hogy a villanytelepet házilag építteti meg, mely — szemben az ajánlatokkal — 66.000 koronába fog kerülni.

Esztergomvidékének bányászatához egy adalékot szolgáltat Schwartz Adolf esztergomi lakos aki az ottani rend körül nagy foglalásokat eszközölt. Ujabban Nagysáp község közönsége és Schwarc Adolf között létrejött bányaszerződés

elfogadása tárgyában hozott képviselőtestületi határozat jóváhagyása került szőnyegre Esztergom megye közgyűlésén.

A Magyar Kárpáti Petroleum Részvénytársaság f. hó 27-én tartotta alakuló közgyűlését Pékár Imre dr. budapesti ügyvéd irodájában. A részvénytársaság célja a máramarosmegyei Izavölgyében megszerzett zártkutatómunkával fedett petrolumrétegek bányászati kiaknázása és a nyerendő nyersolaj ipari feldolgozása. A petroleumnak az ezen területek által fedett rétegekben való jelenléte elsőrangú szakértők által igazoltatott és a részvénytársaság igazgatósága el van határozva szükség esetére egész 1500 méter mélységig a furásokat lemélyíteni. A részvénytársaság alaptőkéje 1,500.000 korona összegben határozatott meg, amennyiben azonban a furási munkálatokkal kapcsolatban nagyobb összegek befektetésének szüksége merülne fel, a szükséges tőkék az alapító londoni részvénytársaság által újabb részvénykibocsátás útján rendelkezésre fognak bocsátatni. A londoni alapító részvénytársaság az alapítási tervet értelmében az igazgatóság fagjaivá kinevezte Perényi Zsigmond báró, Máramarossziget, Ive Thomas James, London, Massy Percy Hugh Hamon, London, Frankl Egon, Bécs és Weiss John Arthur, Izaszacsal, urakat.

Igy szól az alakuló társaság részéről kiadott kommuniké. Mindenesetre örvendetes dolog, hogy ismét alakult egy társaság, amely az izavölgyi petroleumkutatást tűzte ki célul. Mert az kétségtelen, hogy ott a petroleumelőjövétel megvan. A kontinens legelőkelőbb szakértői ismerik ezt a területet. Frommer Albert, a nemrég Nagybányán elhalt bányafaiseur egész vagyont áldozott ezen petroleumterület felkutatására. A legnagyobb hírnevű külföldi geologusokat hozta ide és ezek mindegyike kivétel nélkül és fenntartás nélkül indokoltan azt konstataálták, hogy ez okvetlenül petroleumterület. Az egyik, egy hírneves belga geológus, aki amidőn átadta írásba foglalt szakértői véleményét, ezt még a következő szavakkal toldotta meg: »Van még egy írvem, a mely igazolni fogja állításomat és ez a következő: Ferencz József igen hatalmas császár és király, az egész világ bámulatának tárgya uralkodói bölcsessége, millió katonákkal rendelkezik, nagy a hatalma, de még sem lehet oly nagy, hogy 1000 méterre a föld alatt a petroleumnak megparancsolja, hogy az osztrák határnál a magyar határon megálljon. Mert bizonyos, hogy a petroleum azon a területen és illetve azon terület alatt épp úgy megvan Galiciában, mint nálunk, ennél fogva csak le kell furni és okvetlenül petroleumra kell bukkanni.« — Így szól a szakértő. És ez alapján történtek ott a kutatások. Frommer Albert meg is alakította a »Magyarországi Bánya- és Petroleum Részvénytársaság«-ot, de ennek a vállalatnak vajmi

hamar elfogyott a pénze. Ez a vállalat vette át, egyebek között, a szacsali területet is, ahol már azelőtt a Deutsch József cég 2 furólyukat mélyített le 300 és 500 méter mélységre, de a cég főnökének halála folytán abba kellett hagyni a furásokat. A most alakult »Magyar Kárpáti Petroleum Részvénytársaság« ugyancsak ezen a területen akar próbálkozni. Mindenesetre a legjobb területet szemelte ki. A kérdés csupán az, hogy komolyan akar-e furni és ami a fő, van-e pénze hozzá? A kommüniké szerint ugyan 1,500.000 koronával alakult meg a Részvénytársaság, de hogy ebben mennyi a készpénzben befizetett tőke, arról hallgat a híradás. Ezt kell mindenesetre tudnunk, hogy komolynak tarthassuk a vállalkozást. Az eddigi ilyen belga, francia vagy angol vállalkozások nálunk indokoltá teszik nemcsak a tartózkodást, sőt a bányát is és ennél fogva a most alakult társaság saját jól felfogott érdekében cselekszik, ha az alakulás részleteit is nyilvánosságra hozza.

Uj iparvállalat. Egy bécsi cég Kőrmöcbányán fémáru- és ruhakapocsgyárat létesített. A város megfelelő épület átengedésével, a kormány pedig szubvencióval segítette a vállalatot. A gyár női ruhakapcsokat és hengerorsókat gyárt. Ennek a gyárnak létezése Palkovics Emil kőrmöcbányai polgármester éveken tartó fáradozásának eredménye.

Tűz a bányatelepen. Kisebb természetű tűz volt a Dunagőzhajózási társulat Pécsbányatelepén. Egy régebbi lakóház tetőzete, amely azonban már régóta üresen áll rozoga, roskadozó volta miatt, eddig még ki nem derített okokból kigyuladt és teljesen leégett. A tüzesetről értesített bányatelepi tűzoltóság teljes felszerelésével vágatott a helyszínére, a Károly akna mellett álló házhoz és hosszas munka után sikerült is a tető kivételével a házat megmentenie. A tetőzet azonban teljesen a tűz martaléka lett. A tűzvizsgálat során kiderült az, hogy a tűz a padláson keletkezett, ahol a szomszédos házak lakói, mint később kitudódott, nagymennyiségű tüzfát halmoztak egybe, miután fűkamrájuk nem volt. Az elégett tetőzet által 300 korona kára lett a Dunagőzhajózási társaságnak, amelynek tulajdona volt a ház. A megindított rendőri nyomozás az irányban is folyik, hogy nem bűnös kezek munkája folytán gyuladt-e ki a ház.

A munkás joga a baleset- és betegbiztosításhoz. A közigazgatási bíróság rendkívül fontos és egy a munkaadókat, mint a munkásokat közelről érdeklő munkásbiztosítási ügyben hozott elvi határozatot. E szerint a közigazgatási bíróság kimondta, hogy a biztosításra kötelezett egyén már a foglalkozásban való lépés pusztá ténye által biztosítottnak tekintendő, akár bejelentette őt a munka-

adó a Munkásbiztosító Pénztárban, akár nem. Kimondotta a közigazgatási bíróság egyúttal azt is, hogy a pénztárnak a kórházi ápolási költségek viselése tekintetében fennálló kötelezettsége független attól, hogy a bejelentést elmulasztó munkaadóval szemben a pénztár az 1907. évi 19. törvénycikkben megadott visszkéreseti jogát érvényesíteni tudja-e, vagy nem. Erre a fontos elvi határozatra egy konkrét eset szolgáltatott okot, amikor egy téglavető, aki biztosítási kötelezettség alá esett, munkába lépett egy téglavető-mesterhez, a munkaadó azonban törvényellenesen nem jelentette be a kerületi munkásbiztosító pénztárnál. A közigazgatási bíróság véleménye szerint az alkalmazott a munkába lépés által igényjogosult tagjává lett a pénztárnak, úgy, hogy midőn megbetegedett és kórházba került, a kététi ápolási díj megfizetésére a közigazgatási hatóság a kerületi munkásbiztosító-pénztárt kötelezte. A közigazgatási bíróság véleménye szerint ugyanis a munkásbiztosító törvénynek éppen az az intenciója, hogy a biztosításra kötelezetteknek tagsági jogát és ebből kifolyóan a betegsegélyezésre való igényt függetlenné tegye, két teljesen befolyásuk, sőt a legtöbb esetben még tudomásuk körén is kívül eső körülménytől: attól, hogy először: eleget tett-e a munkaadó bejelentési kötelezettségének, másodsor: az illető munkaadó fizetésképes-e? Ezeknél az okoknál fogva a közigazgatási bíróság a Munkásbiztosító Pénztár panaszát elutasította.

✂ KÜLFÖLDI HIREK ✂

Szénforgalom. Belgrád (kj.) Az Antracit-szükséglet csekély, mert mindössze 95.000 kilót hoztak be 4860 dinár értékben Magyarországból és Ausztriából.

A kőszén-szükséglet már sokkal nagyobb, mert 27,215.561 kiló volt 691.266 dinár értékben. Míg a mi behozatalunk (10,951.824 kiló) majdnem változatlan maradt, Németország tetemesen emelte behozatalát és 1,196.300 kiló helyett 12,089.220 kilót hozott piacra. Kisebb mennyiségek érkeztek még Angliából (4,005.600 kiló) és Oroszországból (146.685 kiló). Ha az orosz szénnek kedvezőbb szállítási tételeket sikerül kieszközölni, igen nagy sikere lesz az itteni piacon.

Lignitet (barnaszén) csak 2,326.375 kilót hoztak be 54.605 dinár értékben és pedig tulnyomó részben Magyarországból és Ausztriából.

Kokszt (pirszén) csak kevéssel több érkezett, mint 1909-ben, mert 20,243.465 kiló helyett 1,047.702 dinár értékben, 21,319.375 kilót hoztak be 1,136.800 dinár értékben. A többléből Németország részesült 12,319.800 kiló erejéig és pedig a mi behozatalunk rovására, amely 8,161.000 kilóról 7,387.000 kilóra

csett. A gyors szállítás és az olcsóbb viteldijak következtében azonban behozatalunk még mindig elég tekintélyes maradt.

Brikettek ből 3,585.600 kiló 153.222 dinár értékű volt a behozatal, a miből magára Németországra 3 millió kiló esett.

Cöln, augusztus 20. (kj.) Eltekintve a rendeltetési országokba irányuló kivitelnek némi eltolódásától, a rajna-weszfáliai szénpiac helyzete július havában változatlan maradt. Az értékesítésnek akadályai még mindig ugyanazok voltak, mint a legutóbbi hónapokban, úgy hogy a bányák tovább is ugyanazon korlátozással dolgoztak, mint annakelőtte. Ehhez járult, hogy az egyes bányák által bekért üres kocsiknak a száma az egyes munkanapokon rendkívül ingadozó volt, amennyiben némely napon 23.000, más napon 30.000 kocsit rendeltek a készletekhez, ami azt bizonyítja, hogy az elszállítás sem volt egyenletes. A kivitel irányának eltolódását az a körülmény magyarázza meg, hogy nagyobb buzgalommal igyekeztek a kivitt fejleszteni. Julius havában jelentékeny mennyiségű szenet és pirszenet vittek ki a külföldre. Ezekre a szállítmányokra vonatkozólag ma még nem állnak biztos adatok rendelkezésünkre, hanem azért az illetékes körök azt állítják, hogy a szénnek és pirszenének július havi kivitele a megelőző hónap kivitelénél 25%-kal volt nagyobb. A kivitt mennyiségnek legnagyobb része vizen szállítottatott Németalföldre és az észak-németországi kikötőkbe, ahol egyelőre beraktározták. Az ottani raktárkészletek ennélfogva jelentékenyen felsaporodtak.

A világ legnagyobb pályaudvarai. A vasuti forgalom óriási mérvű emelkedését a vasúthálózat fejlődése mellett mindenesetre a pályaudvarok nagyságai is mutatják. A következőkben közöljük a legnagyobb pályaudvarok sorozatát és pedig:

	Területe m ²	Sinpárok száma
St. Lois, főpályaudvar	39.450	32
Boston, déli vasut	36.000	28
Páris, St. Lazare	33.400	32
Frankfurt, Majna mellett	31.250	18
Drezda (a teherforgalmi sinek fölötti csarnokok kivételével)	25.300	12
Boston, északi p. u.	22.900	23
Köln, főpályaudvar	22.220	8
München, főpályaudvar	21.070	16
Philadelphia, Reading	19.340	14
Newyork, Grand-Central	19.130	21
Berlin, Schles. Bahnhof	18.940	11
London, St. Pancras	15730	10
Lipcese, főpályaudvar (építés alatt)	85.550	26

A különböző népek kenyérfogyasztása. Igen érdekes statisztikát állított össze *Sunberg* dán tudós arról, hogy mennyi kenyeret fogyasztanak a különböző népek és a következő eredményre jutott: 1880. évig a franciák voltak elsők a kenyérvetésben, kik fejenként és évente 258 kg.-ot fogyasztottak. Utánok a dánok következtek, akikre évenként fejenként 256 kg jutott. Ezeket a belgák követték 240, a németek 211, a svájci 205, a hollandus 201, az orosz 173, az osztrák-magyar 155 kg. fogyasztással. Igen kevés kenyeret esznek az olaszok és a spanyolok, kiknél fejenként 100, a portugálok-nál 107 kg.-ot lehet számítani. Az utolsó két évtizedben azonban ez a statisztika eltolódott. Jelenleg Dániában vannak a kenyérfogyasztók tulnyomó számban, kik fejenként egy év lefolyása alatt 287 kg.-ot fogyasztanak. Második helyen a belgák állnak, kik közül mindegyik felnőtt lakó 274 kg.-ot fogyaszt. Franciaországban is igen sok kenyér fogy, hol is a kenyérvétők a harmadik helyet foglalják el 254 kg.-al. A németek mint nagy bnr-gonya evők ismeretesek, ami valójában igaz is, mert Németország a negyedik helyen áll 230 kg.-al. Svájcban 230 kg., Olaszországban, Spanyolországban és Portugáliában ellenben igen kevés kenyér kell. Érdekes, hogy jelenleg általánosságban több kenyeret fogyasztanak a népek, mint előbb. Ez a körülmény mindenesetre feltűnő és igen fontos kérdés a tekintetben, vajjon a kenyérfogyasztás emelkedése a jólét, vagy a szegénység emelkedését jelenti-e.

Uj világhiállítás. 1915-ben készül el a Panama-csatorna, amely a legnagyobb emberi mű, amit eddig a föld produkált. Ennek emlékét New-Orleans város világhiállítással örökíti meg. A nagy amerikai unio egész hatalmi és gazdasági erejét bemutatja e kiállításon a bámuló világnak, bizonyos hát a népek erős részvétele is. Az Unio történetében ez a legfényesebb multu város, hisz spanyol és francia tradíciói még mindig élénken élnek ott, a Coda Napoleon itt is érvényben volt még francia-kolónia korában, világhiállítás rendezésére tehát hivatva van. Ezenfelül legközelebb eső nagyobb szabásu kikötő a Panama-csatornához, amelyre éppen e kedvező fekvésénél fogva egyszerűen szédületes jövő vár. Sokan attól tartanak Amerikában, hogy Newyorkot fogja árnyba borítani. Erős egyébként a versengés a kiállítás helyéért. San-Francisco, amelynek forgalmát a Panama megnyitása szintén növelni fogja a kolosz-szális utmegrövidülés folytán, szintén erősen pályázik arra, hogy ott rendeztessék az 1915-iki világhiállítás. Az orleánsiak azonban fürgébbek, mert ők már 5 millió dollárt (25 millió koronát) egyszerre összeadtak e célra.

✂ ÜZLET. SZÁLLÍTÁSOK. ✂

Németország fémpiacairól.

Hamburg. Vas. A vaspiac helyzete némi javulást mutatott, bár még mindig sok kívánni való maradt fenn. A nyersvaspiacon az utóbbi időben nyugat-németországi nyersvas-szindikátus alapítása iránt folytattak tárgyalásokat, amelyek minden valószínűség szerint eredményre fognak vezetni.

A gyáraknak elég munkájuk van, bár az építőmunkásoknak kizárása több irányban megbénította a vállalkozási kedvet. Legtöbbet szenvedett a kizárás miatt az alakvas- és a gerendaüzlet, míg ezzel szemben a betonozás céljaira szükséges vas kereslete élénk maradt.

A félgyártmány forgalma normális volt; a megrendelések elég kedvezően érkeztek be, mert a továbbfeldolgozó iparoknak megfelelő munkájuk volt.

A rudvas kereslete kielégítő volt s a gyáraknak elég megrendelést adtak fel. A szalagvas kereslete szintén normális volt, bár a kivitel csökkent. Az öntöttacél-fogyasztás az utolsó időben ismét emelkedett, de az árak még mindig alacsonyak.

A pléhpiacra elég élénkség uralkodott s különösen a hajógyárak érdeklődtek nagyobb mennyiségű durvapléh iránt.

A hengerelt drót kereslete állandóan élénk volt, de a huzal is igen jól kelt el.

Az apróvasipar helyzete, a belföldi fogyasztást tekintve, rosszabbodott, ellenben a kivitel szempontjából javult.

Réz. A piac depresszió jegyében állott, amelyet az amerikai hírek idéztek elő. Az ottani statisztika ugyanis a rendelkezésre álló készletek felhalmozódását jelentette, minnek következtében kedvetlenség kapott lábra a piacon. Hanyagló árak mellett jelentékeny realizációk következtek be, amittal a piaci helyzet tőzsdetechnikai szempontból némi javulást mutatott.

Ón. Az ónpiac irányzata a hónap elején gyöngye volt, a réz árának hanyatlása által azonban megszilárdított. Amerika élénken érdeklődött áru iránt, de miután keletről állandóan nagyobb mennyiségeket kínáltak, az árak nem voltak sokáig tartathatók, a hónap vége felé hanyatlani kezdtek.

Ólom. Az irányzat csendes volt, bár itt-ott élénkebb kínálat következtében árhanyatlásnak kellett bekövetkeznie. A hengerelt és préselt ólomgyártmányok központi elárúsító helye az alapárak 20.000 kg. vásárlásánál 28.30 márkába, 10.000 kg. vásárlásánál pedig 28.50 márkában állapította meg 100 kg.-ként.

Horgany. A horgany ára a lefolyt hónapban élénkebb kereslet mellett jelentékenyen emelkedett.

Leipzig. A vasipar kilátásait egy idő óta kedvezőbben itélik meg, de bár tagadhatatlan, hogy némi javulás állott be, a helyzet még mindig kevés bizalmat gerjeszt. Különösen az építőiparban beállott válság okoz nagy bajokat és egyelőre be sem látható, hogy a javulás ezen a téren mikor fog beállani és hogy fog-e ebben az évben még olyan méreteket ölteni, amelyek az eddig szenvedett veszteségeket kiegyenlíthetné. De bár a fogyasztás egyelőre tartózkodóan szerzi be szükségleteit, mégis valószínű, hogy már a legközelebbi időben kénytelen lesz nagyobb mérvű fedezetekről gondoskodni. A hengerelt vas árviszonyai olyan bizonytalanok, hogy az állandó ingadozás következtében élénkebb vásárlási kedv nem is igen fejlődhetik. Némely gyár a rudvas-konvenció által előírt árakat igyekszik fenntartani, más gyárak ellenben ezekkel az árakkal nincsenek megelégedve. Annyi bizonyos, hogy a raktárkészletek megcsappantak, minnek következtében a nagykereskedők már jelentékenyebb tételeket vásároltak meg, még pedig valamennyit rövid szállítási határidőre. Egyebekben a gyárak foglalkoztatása nem egyforma. A durvapléh kereslete változatlan árak mellett sok kívánni valót hagy fenn, míg ellenben a finombádóg szilárd árak mellett gyorsan és élénken fogy. Vasgerendát ismét többet keresnek, mint a megelőző hónapban, amiből a helyzet javulására lehet következtetni. A gépgyárak több és nagyobb megrendeléseket kaptak, mint a megelőző hónapban, de nagyon panaszkodnak a nagyon alacsony árak miatt.

A káliforgalom megállapítása. Hamburgi cs. és kir. főkonzulátusunk jelenti, hogy a birodalmi kálitörvény határozmányai szerint a káli forgalmát folyó évi május hó 1-től december hó 31-ig a birodalmi tanácsnak kell előirányoznia, míg a későbbi évek forgalmát az ujonnan felállítandó kiosztási központ fogja megállapítani. A szövetségi tanács június hó 18-án tartott ülésében a káli forgalmat a fentemlített időre 4.025.200 q-ban irányozta elő, a mely mennyiségben a belföld 2.043.800 q-val, a külföld pedig 1,981.400 q-val fog részesedni.

BORSZÉKI

Borszéki. Az ásványvizek királya. Angolkór és vészegénység ellen páratlan gyógyszer. — Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között. Megrendelhető: A „Magyar Ásványviz Forgalmi és Kiviteli R.-T.”-nál, Budapest. Telefon 162-84.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

J— An—l, Sopron. Szolgálhatunk az adatokkal. Egészen amerikai számba megy és oly hatalmasak ezek a német bányátrut salakítások, hogy még az állam sem bír velük. Ilyen most a *Deutsch—Luxemburgische Gesellschaft* fuziója a Dortmund Union és még egyéb bányavállalattal. Ez a fuzio valóságos óriástrust. Hogy mi lesz a következménye? azt ma még csak sejteni sem lehet. A *Deutsch—Luxemburgische Aktiengesellschaft* 1901-ben létesült 100.000 márka részvénytőkével, létesült pedig tőkement bányavállalatok romjain, ezeket egy cég alatt egyesítve. Az így egyesült bányavállalatok alapján kibocsátott 24 millió márka részvényt. De már két év múlva orvosolni kellett a társaság bajait és ez az orvoslás abból állott, hogy a részvények névértékét felére lebélyegezték. Most egymás után jött a nagy lendület, tőkeemelések és fuziók. Az 1901. évben 7.9 millió, 1909-ben 8 millió, és 1910. elején 13.5 millió tőkeemelés, úgy hogy ekkor 63.5 millió márka lett a részvénytőke. Mindezek a tőkeemelések bányavállalatok megszerzése céljából történtek. Így lettek megszerzve egyebek között a „Louise“ mélyfurótársaság, a Friedrich-Wilhelm kohó, a Saar- és Moselgesellschaft. És most tervezik a legnagyobbat, a legóriásiabbat: 35 millió új részvény kibocsátását a Dortmund Union megszerzése céljából, úgy hogy ez által a *Deutsch-Luxemburgische Aktiengesellschaft* éppen 100 millió márka részvénytőkével bírna. Ugy-e szép haladás? 9 év alatt 100.000 márkáról 100 millió márkára!

Közöltük ez adatokat, mert Ön hivatkozik erre az óriási vállalatra, de nem értjük, hogyan akar ebből bármit is hazai viszonyainkra következtetni. Egy alkalommal már kimutattuk, hogy Németország ipara 370-szer nagyobb mint a mienk. Nekünk is vannak igen gazdag, nagy és hatalmas vállalatok, igaz, hogy kevés, de a mi van, az egészséges. Mi nem a 100 millió vállalatokat irigyeljük Németországtól, hanem az ott uralkodó vállalkozási szellemet. Igaz, hogy ott a tőkét nem is tartják másodrendű tényezőnek.

K— M—, Veszprém. Eljártunk ügyében. Tessék beadni szabályszerűen felszerelt folyamodványát, esetleg küldje be hozzánk és mi azt illetékes helyére juttatjuk. Eljárásunk teljesen díjmentes.

H— J—, Arad. Szíves készséggel állunk rendelkezésére. A címét irodánkban bármikor átvéteheti és ha kívánja, jövetelét előre avizálhatjuk. Legcélszerűbb ha Wien—Passau—Köln—Verviers utvonalon utazik. A főnök

maga beszél németül is, de egyébként bizony a francia nyelv nélkül nehezen fog boldogulni.

É— K—n, Budapest. Ha mi minden hirt közölnénk a mi a napi lapokban bányákról, bányavállalatok létesítéséről naponta megjelenik, hát akkor mindenesetre a legnagyobb kacsatenyésztest rendezhetnők be. Mi a legnagyobb figyelemmel kísérjük mindazt, a mi a hazai bányászat és kohászat terén előfordul és minden eseményt regisztrálunk a melynek tényleges alapja van. Minek közöljük oly híreket, a melyek önmagukon viselik a valószínűtlenség bélyegét? Kinek vagy minek szolgálunk ezzel?

M—y E—e, Marosvásárhely. Nem vettünk eddig tudomást erről az áldatlan harcról, mert úgy láttuk, hogy erősen személyi éle van. Csodálatos azonban, hogy az oly súlyosan megtámadott, nem viszi az ügyet a bíróság elé. Még csodálatosabb, hogy az Egyesület ezt nem követeli.

Sz— A—r, Budapest. Osztályfőnök volt, ma nyugdíjban van. Szénbányáját egy „obersteig“ tartja bérben és üzemben.

Keresünk egy bányaiskolát végzett 2—3 évi gyakorlattal bíró **felőrt.** Nőtlenek előnyben részesülnek. Ajánlatokat kérjük nagybányai Rosenfeld Kőszénbánya Társulathoz **Nagyvárad.**

DIGESTOL

Kitűnő hatású emésztő por

gyomor- és bélbajoknál.

Az emésztést elősegíti, a széklelet szabályozza. Orvosi kitűnőségek által kipróbálva és ajánlva. Ára egy doboznak **2 korona.**

Készíti: **Glück Rezső** gyógyszerész
gyógyszertár a „Fehér galambhoz“
BUDAPEST, VIII. kerület, Rákóczi - tér 2. szám
(B 309/10/11) **Kapható minden gyógyszertárban.**

HIRDETMÉNY.

Ezzennel közhírré tétetik, hogy a Magyar Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték (XXVI. sorsjáték) 6. osztályának húzásai f. évi szeptember hó 22-től október hó 19-ig tartatnak meg, még pedig a következő napokon:

szeptember: 22, 23, 24, 26, 27, 29, 30, október: 3, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 19-én.

A húzások a négy első napon 1/29 órakor, a többi napokon 9 órakor kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és kir. közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték húzási termében. A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása a játékterv szerint, minden igény különben elvesztésének terhe alatt, 1910. évi szeptember hó 15-ig eszközözlendő.

Budapest, 1910. szeptember hó 4-én.

Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték igazgatósága.